

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, csütörtök, augusztus 19

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fülvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stabenbasti Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10)
Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein- és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapest Szervitút 6. sz.

Nyitltéri cikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Égés évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: fűtő 4-ik szám.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Tizedik évfolyam.

ISTEN HOZOTT!

Szives üdvözlőtleinket kedves vendégeinknek! A legáltalánosabb emberi nyelv: a zeneművészet jelvényei alatt vonultak be Kolozsvár régi falai közzé s Kolozsvár a legjellemzőbb magyar érzéssel: a nyílt barátság, szives vendégszeretet szavaival fogadja.

Jól tették vendégeink, hogy a mai szép ünnep napját választák a körülükbe érkezésre, a midőn szívünk emelkedett hangulata még a szokottnál is melegebb fogadtatást készít számukra, a midőn a király ünnepén a versenyre készülnék, hogy az első közülök, a szellem-király, kiválják s győzelmi babérral koszorúztassák.

S a királyi pálcza, mely e küzdelem díja lesz, nem a cser és babér, hanem az olajfa lombjai által van körítve, vér nem seked nyomába, a mosoly sugara derít reá fényt s ha egy-egy könygöngy-szeme csillog is rajta: az elborongás édes-fájó érzete csalta elő a szív tenger-szeméből s nem a kin terhe sajtóla ki.

S a birodalom, melynek jogara e pálcza, verőfényes, himes réteken terül, beárnyékolva édes nyugtot adó terebélyes törzsek által, melyek alatt gyönyör a pihenés. Az enyhén csörtető vizek partjain tündérek légi táncot lejtnek s a hegyoldalban csörtető ér titkos homályu barlangból tör elő, láthatatlan hurok zsongó pendülésének hangját hozva magával.

Körülbé a béke csöndes lakjai terülnek el — kizárva köreikből a mindennapi élet sérű zsvaját, bántó küzdelmeit, önző vívódásait, a port és mocskot, mely mindent, a mi földi, befűd, mely mindenre, a mi alantjáró rátapad.

Az ily ünnepek rövidék: embernek nem adatott, hogy állandóan ki bírja ragadni magát a való-élet háborgásai közül. De az emlék, mely az ünnep benyomásából visszamarad, legszebb kincseink közé tartozik, megőrizve jól, hogy az egész életen át vigasztaló, kibékítő erke-lyeként tekinthessük. S ez emlék, bár alig tudunk róla, akarunk hozzájárulása nélkül is, észrevétlen is, megteszi hasznát — mint az illat atomszemecskéi lát-hatatlantul szövéődnek át lakunk légkörén, beövődve butoraink, ruháink finom szálai közé: lelkiünk alakzatai is beisszák a szellemi élvezet s magukon hordják nyomaikat

A KELET TÁRCZÁJA.

Szabina hazugsága.

Regény.

Írta:

Cantaenzene-Altfieri O. hercegnő.

Második rész.

III.

(Folytatás.)

Roger egy percizig merőn szegezte komoly tekintetét a lányka arczára.

— Talán! — gondolta magában, de hangosan így szólt:

— Azért rettegek, mert nem tudom, milyen fogadtatásban részesülök azon kastélyban, melybe vezetni fog.

— Oh! — felelt Flora, — legyen nyugodt, ma nem a legrosszabb napja van papának; a reggel óta csak kétszer szított meg, és nem félt, hogy úgy fogadja őt, mint az alpréféket, kit tegnap két óra hosszan várakoztatott az előszobában egy lisztes zsák s egy morgolódo eb társaságában, a nélkül, hogy még csak széket is vittek volna szegénynek. Vétsegből vagy szándékosan, nem zárták volt be kívülről az ajtót. Tán még most is ott lenne, ha Szabina meg nem szabadtítja a szerencsétlent. A szegény ember végre leülván a lisztes zsákra, nagyon szomorú és füres látványt nyújtott. Azt hiszem, nem egy hamar fog ismét ide jöni.

— Tehát nővére, Szabina, most is mind atyjával lakik, — szólt Roger, ki szórakozottan hallgatta e beszédet. — Nem ment férjhez?

— Hogy férjhez ment-e? oh istenem! nem! Nagyon sajnálnám azon sze-

e nemes hatásoknak, enyhébb, szelidebb erkölcsök formálódnak ki lelkiünkben, elnyomva, unalmuk alá kerítve durvább ösztöneinket.

A népek, ha át tudják érezni a művészetek való becsét, nagy jelentőségét: már ráléptek arra az ösvényre, mely bár alig észrevehető lankán, de nagy távolokra jelentős mértékben, emelkedik föl és mindig főlebb a cultura magaslataira. A völgy lakóinak szűk látköre korlátozott. A hegyek lakosai, a lábaik alatt terülő egész vidéket áttekinthetik: övék a föld minden ékességeivel s a mennyi nagyszerű boltozatával.

Az emberiség fölfelé haladó útján nagy küzdelmek árán nyerte meg lassan-lassan a cultura mindig szélesbülő látó-körét s a göröngyös, veritékező úton egyik leghivebb kísérője, vigasztaló útmutatója, szövétnekvivője mindig az egész zene volt.

A magyar nemzet még csak elején van e fölfelé haladó ösvénynek, még csak most kezd ismerkedni e kísérővel, útmutatóval, szövétnekvivővel.

De csak hogy már ez ösvényre lépett, de csak hogy már megismerkedett ez égi küldöttel!

S ezért mondunk szives isten hozott-at a dal képviselőinek, ezért dobog hevesebben szívünk kedves vendégeink érkezten, mert az a királyi pálcza, mely e verseny díja lesz, a békés mivelődés mindeneknél hatalmasabb jelvénye!

Az erdélyi birtokrendezés szabályozásáról szóló törvény életbeléptetése tárgyában az igazságügyminiszter által egybe-hívott értekezlet tegnap tartotta az igazságügy-miniszter elnöke alatt első ülését. Résztvettek az igazságügyminiszterium részéről: Bercehely Jenő és Németh Péter, a belügyminiszterium részéről: Gombos Gusztáv és Gombossy, a kereskedelmi miniszterium részéről: Máday Izidor és Kvassay kulturmérnök, a felsőbb bíróságok részéről: Dapsy Vilmos, Szentgyörgyi Imre, Ostffy Pál, végül Bokros Elek orsz. képviselő.

Az értekezlet a rendeleti javaslatot általánosságban elfogadván, a részleteknél a törvény életbeléptetésének időpontját — tervezve volt szept. 1-je — függőben hagyta.

Az általános határozatokban még kimondott, hogy a szerzett dologbani jogok nem gátolják a birtokrendezést és tagosítást, hogy a tulajdonosok jogesetelményei kötelezik a jogutód-

rencsétlent, kinek azon sors jutna részébe, hogy mint a papa veje lakjék la Rulliere-ben...

— Miért?

— De hisz, miután ön oly régóta ismeri Szabinát, tudnia kell azt, hogy bármily jó és derék nő legyen is, de legkevésbé sem szelid, gyöngéd érzésű. Néha oly éles módon szokta kifejezni magát, hogy a papa örökös zsimbjét is előbbre becslöm a Szabina tartózkodó hidegségénél.

E szavakra felhő vonult át a Roger homlokán, azután tekintete a tiszta fényű szürke szemekre esett.

— Szegény gyermek! élete nem valami vidám lehet ilyen házi körben, nemde?

Élénk pirosság futotta el a Flora arczát.

— Ön nagyon meggondolatlan, csacska leánynak tarthat engem, hogy így beszélök ön előtt apró kellemtelenségeimről, ön előtt, kinek létezéséről ezelőtt néhány perczezel semmit sem tudtam?

— Egyszerűen nagyon őszintének találom kegyedet irányomban, és ez igen jól esik nekem. Hallgasson meg: én nem hiszek a véletlenben, igen sok veszélytől menekültem meg már az életben, arról meg vagyok győződve, hogy egy kegyes gondviselés létezik, mely örökös feletünk, és azt hiszem, hogy ha kegyedet épen idején vezérelte útamba, hogy kijelölje követendő útamat, ez csak azért történt, hogy egygyel több veszélyt hozó sziklát kerültessem ki velem. Midőn az ember az ellenlábásoktól tér haza s tiz év óta semmit sem hallott barátai felől, nagyon szereti megtudni, hogy mit tettek azok távolléte alatt. Ha az ember mit-

kat és hogy a gondnokok az ügyvédek közül vétetnek.

— Az eljárást illetőleg kimondta az értekezlet, hogy megváltás és visszaváltás, valamint visszaadás iránti keresetek a telekkönyvi tulajdonos ellen intézendők. — Alperesek meg nem jelenésük esetében ügygondnokok által képvisel-
tetnek. — A bíróság azon esetben, ha a volt földesur az állam iránti kárköveteléséről le nem mond, az iránt is dönt: képez-e urbériséget a per tárgya, vagy nem. — A kárkövetelések az ítélet jogerőre emelkedésétől számított hat hó alatt bejelentendők. — Arányosítás és elkülönítés iránt a per a telekkönyvi tulajdonos, illetve az érdekeltet összesége ellen intézendő. — A pert bizonyos esetekben a gondnok indítja. — Az alpereseket is addig, míg közös képviselőt nem választanak, gondnok képviseli.

Az a hír, mintha a magyar kormány az egyéves önkénytesi rendszer megváltoztatását tervezné, mely újabb lapot bejárt, tévedésen alapul. Szó volt ugyan róla, hogy az iskolákban úgy tanítsák a történelmet, hogy az a katonai gyakorlatoknak előkészítését képezze, de ez az időközben oly hasznosnak bizonyult egyévi önkéntesség megszüntetésével semmi kapcsolatban nem áll. Kétségtelen továbbá, hogy az egyévi önkéntesség intézményét kiterjesztik a honvédségre, de ez viszont az intézmény továbbfejlesztését és nem annak háttérbe szorítását vagy éppen megszüntetését jelenti.

KÜLFÖLD.

A londoni „szabadelvűek társasága”, mely az írországi bill elvetése óta mozgalmat indított a felsőház ellen és a földbirtokviszonyok reformja érdekében, — a napokban bocsátotta ki első köriratát. A reformtervek összes híveinek nagygyűlést hívják egybe Londonba a parlamenti szünet alatt. Az agrárius törvények megváltoztatását akarják felidézni, nem csupán Írországban, hanem az egész Egyesült királyságban; ugyszintén a földadó igazságos kivételét, a mennyiben a földesurak jelenleg igen csekély százzal járulnak hozzá az államkincstár gyarapításához s csaknem az egész adóterher az ingó vagyona nehezedik.

Kandahárból egy távirat egész röviden azt jelenti, hogy „az ellenség erőditéseket kezd építeni”, a mi nem épen kedvező helyzetére vall a kandahari helyőrségnek. — Az afgán harcztéren egy hivatalos kimutatás szerint az angolok a mostani háboru kezdetétől fogva a mult

sem tud róluk, ezer ügyetlenséget követ-het el, megsérthet oly érzelmeket, melyekről sejtelve sincsen. Kegyed tehát beszélje el nekem őszintén mindazt, mi eltávozásom óta itt történt.

Nem idegenhez beszél kegyed, hanem régi jó barátához, kinek keblén pihenhet hajdan. Azt nem kérdem, hogy kegyed mit tett, tudom, hogy ez éveket a kolostorban töltötte el. Jól tudom, mert én vittem oda kegyedet; de mióta itt van, hogy folynak napjai?

Flora felsohajtott.

— És nővére, Szabina? Tudja-e, hogy miért nem ment férjhez?

— Nem tudom bizonyosan, de gyanitom...

A lányka elhallgatott

— Akarom, hogy egész őszinteséggel mondjon el mindent, — szólt Roger parancsoló hangon, mi oly jó őszhangban állt tekintetével. — Semmit el ne hallgasson előttem. Mondja el nem csak azt, a mit tud, hanem azt is, a mit gyanit. Miért nem ment férjhez nővére mind-
eddig?

— Azt hiszem szeret valakit, ki nem viszonozza azt, — rebegte Flora félénken.

— És e valakinek tudja-e nevét?

— Nem bajos kitalálom, és ime, ha arra a víz partja felé néz, meg is pillanthatja azon egyént a szilfák alatt fekvé.

— Mi a neve?

— Des Allais Jakab. De kérem az istenért, ne feledje ön, hogy én semmi bizonyost nem tudok. Szabina nem levén közlékeny, soha sem avatott be titkaiba, és csakis gyanításokra alapithatom azt, a mit mondok.

év végéig összesen 4476 embert vesztek. És pedig: a harcztéren maradt 8 angol és 2 indiai tiszt, betegségben meghalt 14 angol és 21 indiai tiszt, szolgálata képtelenné lett 62 angol és 43 indiai tiszt. A legénységből a harcztéren maradt 17 angol és 75 indiai; betegségben elhalt 315 angol és 1129 indiai; rokkantá lett 1176 angol és 1586 indiai.

A vatikánból. Római hírek szerint, a péterfillérek jövedelme annyira megapadt, hogy ki nem elégíti többé a vatikán szűkségeit, ha a pápa az olasz kormánytól felajánlott évi díjat elfogadni nem akarja. Most egy egyeletet alapítanak, melynek székhelye Róma, neve pedig: „A szent atya számára való mindennapi adó egylete.” Tagja lehet az egyletnek mindenki, a ki havonként 30 centesimit fizet, a miért azután dús menyői áldást ígérnek neki.

Berlinből értesül a „Presse”, hogy a francia kormányval tudatták már bizalmasan, hogy Gambetta legújabb föllépése nem volt képes megingatni a francia kormány békés politikájába vetett hitet. A francia nép békés hajlandóságának ugyanis nagyobb fontosságot tulajdonítanak, mint Gambetta beszédének, habár ez a beszéd hatást gyakorolhat bizonyos pártokra, mert Gambettát tehetségeinek elismerése mellett sem tekintik a nép akaratának viszhangjául.

A keleti kérdéshöz.

A napokban említette Dilke angol külügyi államtitkár a képviselőházban, hogy valamelyik hatalom indítványozta Törökország európai területének biztosítását, ha végrehajtja a porta a berlini szerződés határozatait. E javaslatot — mint a „Times” értesül — Ausztria-Magyarország és Németország tette. Ez a két hatalom hosszú időre és véglegesen el akarják intézni a keleti kérdést. Ez az eredmény, írja az említett lap, csak akkor lesz lehetséges, ha megéri a porta, hogy Európa nem elégszik meg kevesebbel, mint a berlini szerződés határozatainak teljes és becsületös végrehajtásával.

A görög kérdésről általában hallgat a világ, az albanokról pedig jobbról-balról azt jelenti, hogy háborognak és maholnap hadat fognak üzeni a szultánnak és Montenegrónak.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a „Szelimé” fragát elindult Dulcignóba. A császári gárdából két zászlóaljat visz földézetén Riza pasa parancsnoksága alatt. Riza pasát kineveztek rendkívüli császári biztossá és a fel-ső-albániai összes csapatok parancsnokává.

— S azt honnét tudja, hogy e férfi nem szereti őt?

Most már csakugyan úgy találta Flora, hogy Bargemont úr határozottan kimélytelen és nagyon is kíváncsi; méltóságteljes hallgatásba akart ezentúl merülni. De Roger megállt előtte az út közepén, mintha el lenne arra határozva, hogy mindaddig elzárja előle az utat, mig mindent el nem mondott, s reá függesztette zavarba ejtő nyugodt tekintetét. Flora nyugtalanzkodva, zavarba jöve, siltötte le szemét.

— Honnét tudja kegyed, hogy nem szereti Szabinát? — ismételte Roger nyugodt hangon.

— Tudom, hogy más valakit szeret, — susogta Flora.

— Kegyedet, nemde? Jól van. Töb-bet nem kérdészködöm. Most a helyzet-tel egészen ismeretes vagyok, s ez nekem elég.

Tehát, gondolta magában Roger, ily meglepetés várt reám e ház kapujánál, hol kopogtatni akartam, hogy tiz évi ki-tartó harez után a balszerencsével, fel-lellem boldogságomat. Hogy azt halljam elmondani egész őszinteséggel e gyer-mek által, hogy a nő, kit a távollét meg-eszményített emlékeimben, ki iránt a be-csületérzés, mely meglehet tán még túl-zott is volt, megőriztette velem szívem minden gyöngéd érzését, szeretetét, kiért segített, hogy vagyonot szerezzek, hí le-gyek: egyike lett ama zsimbes nehé-z természetű vén leányoknak, kik megke-serítik azok életét, kik körülötte vannak, s mi több, még bárgyu módon belesze-relmesedett egy falusi uracsba, ki fel sem veszi őt, tán kineveti!

Roger egy percizig csaknem enge-

Montenegro a következő haderőt tartja készen az albán határon: Podgoricában 6 zászlóalj és 14 ágnyt. A klementi törzs határára az ablik táboroznak. Pödgoricától Szpuszig három zászlóalj tartalék táboroz, Antiváriban 2000 ember fekszik, a dobravodai és mirkovics táborokban 1000 ember. Antiváriban négy tábori ágnyok van a montenegróiaknak.

Fürdői levél.

Borszók, augusztus 14-én.

T. Szerkesztő ur! Borszéken az idény küzeledik a végo felé. Az oszlás már megkezdődött. Naponta két-háromszor annyian mennek el, mint a mennyien jönnek. Tehát mindennap fogyunk.

Egyébiránt ez még nem volna baj, (mert hát a végén, ha ide jöttünk, el is kell mennünk), ha sokan, elegenden lettnék volna. De ezt nem mondhatjuk. A jelen évi fürdő-vendégek száma, mintegy 100—150 el a mult évi mögött fog maradni. Ez ideig még 600-ra sem emelkedett föl. Pedig Borszék megérdemelne, hogy ne százak, hanem ezerek, sőt nem is ezerek, hanem tizeze-rekre menjen föl — évenként — a fürdővendégek száma.

Ivóvízei, fürdői páratlanok nemcsak itt benn a hazában, de egyáltalán egész Európában. Vidéke gyönyörű; levegője a legtiditobb, egészségesebb; fekvése egy tágas zárt katlaiban van — minden oldalról magas hegyektől védve, csak délnyugat irányában van egy keskeny nyílással ellátva. Ennek az a rendkívüli előnye van, hogy főleg az északi- és keleti szelektől egészen védetik. Tehát, mint éghajlati gyógyhely is nagy figyelmet érdemelne. De csak érdemelne, mert a valóságban, mint ilyen, éponséggel nem szerepel.

Éghajlati gyógyhelyet igénylő betegeink még csak gondolni sem akarnak Borszékra (ed-digi orvosaink — anélkül, hogy tapasztalatot szerettek volna, rossz hírét költötték, s az elő-ítéleteket csak lassan lehet megörömi). S mai orvosaink is mellbetegeiket — éghajlati gyógy-helyre — elküldik Kreuth-ba, Davosba, Merán-ba, Gübersdoriba stb. Borszéket azonban figyel-men kívül hagyják.

Részbén igazuk is van. Az ilyenmü betegeknek — sőt még másoknak is — kényelem-re van szűkségük. És Borszéken ez a kényelem hiányzik. Hiányzik rendkívüli mértékben.

Ilyenmü betegnek való lakást, ellátást hiában keresünk. Az nem létezik. Hát még az ide-jövetel? Az sem gyerekjáték.

És mily anomalia az is, hogy a borszéki egész-fürdő idény tulajdonképen még 8 hetet sem tart. Itt csak egy rendbeli vendégre szá-

delmeskedett a kísértésnek, hogy vissza-térjen azon az úton, melyen jött. Menjen el Párisba, éljen pazarul, mit szerzett vagyonából meglehet, s feledje el a Szabina létezését, miként az elfeledte övét. S valóban, miért is nem kísértette meg Szabina soha irni neki? Az igaz, hogy megtöltötte ezt neki; de egy valódián szerető nő tudja mindig, hogy mit tesznek az ilyenmü tilalmak. Hogy ő nem irt neki, az természetes, az becsületesség volt föle, s kötelessége mindaddig, mig vissza nem szerzi függetlenségét; de ő? ő, ki minden áron követni akarta őt, ki akarata ellenére fogadkozott, hogy hiva lesz örökre, ily módon kényszerítve őt is, hogy e fogadalmat utánozza, melyet szíve érzelmei nem egészen igazoltak. Annyi igaz, hogy a körülmények is segítették őt (Roger) fogadása megtartásában, mert az utóbbi lefolyt tiz év alatt, mig egyedül gazdagsága visszaszerzésében fáradozott, kevés kísértésnek volt ki-téve; de a végén is fiatal volt, és nem egyszer gondolta magában, hogy e ki-tartó hűség, melyet nemével a konokság-nak, örzött meg jegyese iránt, nem éri fel azon könnyébszerű boldogulást, mi több ízben juthatott volna részébe. Egy ízben különösen egy nagyon gazdag ame-rikai, kinek kereskedőtársa volt, aján-lotta fel neki nyíltan leánya kezét; a leány szép volt, fiatal; vagyona megkét-szereződött volna e házasság által. Visz-szaütasította ez ajánlatot; de e perczben csaknem megbánta, hogy akkor nem en-gedett a kísértésnek.

(Folyt. köv.)

mitnak. Pedig hát legalább is 5 hónapra kelle-ne a borszéki fűrdő-idejének terjednie.

Szóval: Borszék nem áll ott, a hol kelle-ne, s még sem fejlődik oly mérvben, a mint azt nemesak a szenvedő emberiség, de még a saját érdeke is megkívánja.

Ezért a mult évi fűrdővendégek egy igen tekintélyes része a belügyminiszter urhoz — Borszék emelkedése érdekében — egy emlékiratot terjesztett volt föl, elősorolván azon intézkedésekt, javításokat, a melyek tovább — ha csak Borszék érdekét egészen nem akarjuk ignorálni — el nem odázhatók.

A belügyminiszter ur az ő hatáskörében nemesak gyorsan és kielégítőleg intézkedett, de a csikmegyei főispán urnak meg is rendelte, hogy ez a mult évi emlékirat aláíróit az eredményről értesítse. Valóban a legmélyebb elismerésünket kell nyilvánítanunk a miniszter ur ezen eljárásáért,

A mult évi emlékirat követelményeiből már teljesültek: Szász-Régéntől Borszékig társaskocsiallattatott fel; reggel indul s este Borszéken, illetőleg Szász-Régében van; a díjra nézve 4 tagból álló család 25 forint, egy személy 7 ft. 50 krajczár; az O-Sáros-fürdő újra építtetett, hét tükörrel — nők és férfiak számára külön — és esinosan: a főkut feletti patak beholtatztatva, az Erzsébet sétány összekötötteti a felső sétánnyal; a gyógyszerárnok építéséhez az előmunkálatok megtörténtek.

Mindenesetre ezek meglehetősen haladást jeleznek; azonban még sok teendő van. S ezért a mult évi memorandum szerkesztői újból szükségesnek látták a bel- és közlekedési miniszter urakhoz ez idén is felírni; pedig főleg azon okból, mert a fűrdőbizottmány a mult évi memorandum némely állításait elkésettnek jelezte. Pedig nem úgy van.

Egy kisebb bizottság az emlékiratokat meg is szerkesztette, s a fűrdővendégeknek azon részét is meghívta, akikhez a miniszteri leirat épen-séggel nem volt ezimézvo. Ez ellen egyébiránt semmi kifogásunk, hanem azt már nem hagy-hajjuk megrovás nélkül, hogy ezen vendégeknek meghívott egyének közül némelyek aztán egy oly propaganda érdekében, amely csak Borszék érdekében árthat, csak zavart igyekeztek elő-idézni, hogy Borszék valódi emelkedését meg-gátolhassák, sőt volt oly egyén is, aki imperti-nens módon sértetgette. Ezeknek egyike előál-lott, hogy a kormánytól ne a jó kőut s a marosvásárhelyi vasút tovább építését, hanem vicinális vasutat kérjük. A jámbor még azt sem tudja, hogy a vicinális vasutak építésére nem az állam, hanem valamely consortium van hivatva. Egy másik ur egyebek mellett még azt sem tudja, hogy volna nekünk egy közegészségügyi törvényünk, amely az építkezésekről is rendelkezik; hanem azért órákig kész mindent össze-vissza, badarabbnál-badarabban beszélni. Egy harmadik — csak hogy beszélhessen ez za-vart csinálhasson — még a deszka bódékba is szerelmes, s protestál, hogy az ő számára e helyett köéépületet építsenek.

Bizony-bizony virágzóvá tennék ezek az urak Borszékét!

Hanem hát úgy szokott ez annál lenni, a ki minden áron okosnak akar tartatni, s azt hiszi, hogy eszmecségyénységét a sok beszéd által el képes palástolni. Egyébiránt, hogy Borszék emelkedése mennyire érdekli ezen urakat, az is bizonyítja, hogy azoknak munkálatában, akik évek óta testtel-lelékkel Borszék érdekében működnek, gáncoskodni tudtak, de még csak any-nyi fáradságot sem vettek maguknak, hogy az indítvány könyvből a mult évi javaslatokat elolvassák, hanem még a felett is vitát provokáltak, hogy valjón mivel is foglalkoztak a mult évi vendégek.

A jelen évi memorandum egyébiránt csak a mult évi követelményeket ismétli, a mennyi-gben azoknak ismétlése szükséges, csak egyetlen-egy új tétel foglaltatik benne, s ez az, hogy a belügyér ur hasson oda, hogy Borszéken a fűrdővendégek ne legyenek a jogtalan zsarolásoknak kitéve. Ezen passus behozatalára pedig Száva Gergely háztulajdonos zsarolása adott okot. Azért jó lesz, ha a jövődébéli fűrdővendégek ovakodni fognak a Száva-háztól.

Az egész idején alatt a társasélet meglehetős vonatott volt Borszéken; de nem is lehet ez másképp, ott, a hol bizonyos irányu propa-gandát akarnak teremteni.

Időnk bár nem volt valami rendkívüli szép, de fűrdeni, s a kurát használni jól lehetett.

Borszék a világ első fűrdője lehetne, ha a szakképzettségnek és erélynek biztosíthatnak a kellő befolyás.

Vajha úgy lenne!

Cs.

A fővárosi botrányról.

Héves összeütközés történt hétlőn d. e. a fővárosban 10 óra tájt a kerepesi-ut Pannonia-kávéház előtt. Bartók Lajos, a „Bolond Istók” szerkesztője tétleg bántalmazta Verhovay Gyulát a „Függetlenség” szerkesztőjét azon sértése-kért, melyekkel az utóbbi lapjában illette. Az eset következőleg folyt le:

Bartók Lajos a mondott időben a Panno-

nia kávéházából hazafelé volt indulandó kerepesi ut 12. sz. lakására, midőn az aszfalt gyalog-uton szembejött vele Verhovay Gyula óriási dán kuttyája kíséretében. A történet megérthetése végett meg kell jegyeznünk, hogy Verhovay és Bartók közt már napok óta heves tollharez folyik, melynek folyamában Verhovay becsületsértő vádakkal illette Bartókot, Bartók ép azelőtt pár percczel olvasott Verhovay lapjában egy ma megjelent gyalázó közleményt, s mint később elbeszélte, annyira felindult annak valótlán állításain, hogy bár szándéka volt hírlapi nyilatkozatot tenni közzé azok ellen, Verhovayt maga előtt látva, megtámadta azt. A kezében lévő bottal teljes erővel fejére vágott Verhovay-nak, úgy hogy ennek kalapja és orrsíptője lehullott, aztán még szintén teljes erővel kettőt vágott Verhovay fejére. Verhovay, kinél szintén volt bot, az első ütésre balkezebe kapta azt, jobb kezével kihúzta belőle a stiletet s ezzel szürkált Bartók felé. Bartók félre ütt a fegyvert, s e szavakkal: „Nesze kutya, megugattál!” távozni akart. Verhovay areza, mások szerint feje vérzését csillapítván, állva maradt. Bartók, midőn az aszfaltról lépett, a sárban elcsuszott, de nyomban talpra állt s indult haza felé. Most Verhovay, ki ekkor vagy 6 lépésre állt tőle, az időközben összesereglett néphez fordulván — így szólt Bartókra mutató: „Ez Bartók Lajos, a Bolond Istók szerkesztője”. Bartók, már ekkorra fölkelvén, botját fölemelve így felelt: „Ez meg, a kit megbotoztam, Verhovay Gyula országgyűlési képviselő” s ezzel ment át az utczán lakása felé. Az emberek rendőrről kiabáltak s csakugyan meg is jelent két konstabler, kik fölszólították Bartókot, hogy kövessék őket az őrtanyára. Bartók a rendőrökkel kocsiba ülve elhajtatott. Verhovayt szintén bevitték a rendőrségre, ő azonban előbb bement a Pannoniába s ott a verből kimosakodott. E jelenet alatt az egész utca tele lett emberrel, kik mind a hatvani-utczai rendőrpülthez esődültek, hova csak-lamar Verhovay is megérkezett panaszát elő-adni. A fölvert jegyzőkönyvbe Bartók követke-zőleg mondá el az esetet:

„A kerepesi uton a Pannonia szálloda előtt Verhovay Gyula orsz. képviselővel, ki engem több ízben hírlap újsán megsértett, találkoztam. Ez alkalommal olyannyira elfogott a harag, hogy botommal Verhovay Gyula arcára ütöttem. Nekem határozott szándékom volt Verhovayt meg-gyalázni a rajtam elkövetett sértésekért. (Aláírás.)

Megjegyzendőnek tartom, hogy én Verhovay Gyulát nem szándékoztam tetleg meggya-lázní, csupán épen akkor olvasott újabb becsületes sértő rágalmánakat közvetlen hatása alatt hirtelen felgerjedve s magamon uralkodni nem bírva tettem.” (Aláírás.)

Verhovay Gyula panaszsa, melyet ő jegyzőkönyvébe kívánt vétetni szószerint szövegében így hangzik:

„Ma reggel háromnegyed 10 órakor a Pannonia szálloda előtt semmi rosszat sem sejtve, Bartók Lajos által megtámadtattam, ki is fejem-hez nagy bottal erős csapást intézett. Kalapom keresztülylykaszatott az ütés által. Én a kellő határok között az önvédelemre szorítkoztam és Bartók Lajost több bottal a földre torítottam. A nép összecsozdult és Bartók Lajost üldözte az-al, hogy: akaszszák föl. A nép elfogta őt és rondóri közögekeknek átadta.” (Aláírás.)

Bartók Lajos ur pedig a következő nyilatkozatot teszi közre:

Nyilatkozat. Verhovay Gyula azt nyilatkozhatta ki a rendőrségen tett vallomásaiban, hogy engem, miután őt megbotoztam, kütött. Ez merő hazugság. Verhovay stiletet ráütött s felém döfött, de én félretűttem, s midőn az utczán már átmenőben, tőle távol voltam, akkor esusztam el Verhovay elemében az útsárbán, de ő ezt illő távolból s flancpélyes nyugalommal nézte. — Bartók Lajos.

A kihallgatás után följegyezték a felek lakását s szabadon bocsátották őket. A rendőrpüllet eleje tele van néppel, ott nem lehetett kimenni, s így mind Verhovay, mind Bartók, a gránátos utcára nyíló ajtócskán távoztak. A rendőrség az esetet átadta a fenytő járásbírságnak. Ez úgy, mint könnyen érthető, városzerte rop-pant sensatiót keltett.

Egy könyomatu lap a következőleg írja le a Pannonia előtt történeteket:

„Ma d. e. háromnegyed 10-kor a Pannonia-téle kávéház előtt izgalmas jelenet folyt le; Bartók Lajos a „Bolond Istók” szerkesztője épen ez időtájt lépett ki a Pannonia kávéházából, a hol reggelijét végezte. Épen ekkor ment arra Verhovay Gyula, a „Függetlenség” szerkesztője. — Bartók e szókkal: „Nesze kutya, megugattál”, vastag botjával Verhovay arcára ütött, úgy hogy ezt vér borította el, kalapja bezuva a földre esett. Verhovay erre hadonászni kezdett törtötjával, mire ellenfele még egy ütést mért rá. A Pannonia-kávéház közönsége s nagy néptömeg csődült össze erre, kik felé Verhovay e szavakkal fordult: „Én Verhovay vagyok!” — midőn pedig ez elhangzott: „Fogjátok el, akaszszátok föl, engem akart megölni, Verhovay Gyulát.” — A közönség erre rendőrökért lármázott, kik azonnal megjelentek a helyszínén s az innen elsielő Bartókot, ki e pillanatban a lóvas-uti vágányban megholtott, úgy Verhovayt is le-

tartóztatták. (Tetten kapas esetében a mentelmi jog nem védelmez.) Bartók kocsit kért s ebben vitetett a főkapitánysághoz, míg Verhovayt gyalog kísérték be. Miután a jegyzőkönyvet fölvet-ték, mindkét fél szabadon bocsátott. Az ügyet hivatalból az államügyészségnek adták át.”

Késő este értesültünk arról, hogy Verhovay párbajra akarta kihívni Bartókot, de a kiket se-gédekül felszólított, e tisztet nem vállalták el.

Románia és Erdély.

A bukaresti lapok az osztrák-magyar-német-román szövetségről „zikkeznék. A muszka Democratia Nationala 166 ik számában e követ-kezőket írja e szövetségről:

„Hová jutnánk mi románok, hogy ha az északi kolozszal ellentétbe helyezzünk magunkat és hogy ha ellene nyilatkoznánk?

„Hogy ha Oroszország győzni találja, ho-vá irányozhatnk többé figyelmünket?

„Ausztriára? Hiszen akkor Ausztria velünk együtt le lesz győzve, és valószínű, hogy ezen legyőzése felbomlásának kezdete leend, mikép ezt a minap a Pesti Napló is megjósolta.

Azonban tegyük fel — mikép a kormány-körökben is feltételeztetik, — hogy Ausztria, Németország segédelmével, az Oroszország el-lenl háborúból győzedelmesen kibontakozik.

„Mit nyerhetnénk mi ezen háboru bevé-geztével?

„Besszarabiát! ezt mondják a hatalom bir-tokában levő politikusaink.

„Ti előre nem látó vakok! Hiszen Bessza-rabiát egész Európa adta át Romániának, s mégis későbbben Oroszország elvette tőlünk, hálá legyen politikusaink Donquistiádáinak.

„Minthogy azonban adás-vevésekről van szó, miért ne akarunk inkább visszafoglalni Bukovi-nát, a melyet Ausztria tőlünk jogtalanul elrabolt, bekebelezvén egyuttal Erdélyt is (!!) a hol test-véreink a magyarok uralma alatt sokkal rosszab-bul élnek, mint a rájuk a törökök alatt?

„És legyetek arról meggyőződve, hogy az esetben, hogyha sikerülne egyszer kezünket rá-tenni ezen két román tartományra, ezeket meg-tartanók mindörökké, s nem is kellene félünk, hogy ezek miatt nekünk az északi kolozszas a hatalmas Oroszországtól rettegni kell.

„Ti meggondolatlan emberek, nem lájja-tok be már egyszer, hogy politikátok által az ország nemesak hogy mit sem nyerhet, de sőt ellenkezőleg fennállása is veszélyeztetve lőn.

„A románok vagy egy régi közmondása, mely így hangzik: „Derék emberrel jó megosz-tani a nyereséget és a veszteséget is.” Más közmondás pedig így hangzik: „Jobb dolog egy derék emberrel megosztani a veszteséget, mint egy haszontalannal a nyereséget.”

„Most már kérdezzük, hogy vajjon helyes-e egy haszontalannal tartani, kockáztatván jö-vőnket, sőt nemzeti létünket is?”

BELFÖLD.

M. Vászárhely, aug. 16.

Jenei József maros-tordamegyei, marosvá-sárhelyi kerületi országos képviselőnek tmetése Mezőcsáváson, a hol birtokán oly hirtelen el-hunyt, igen nagy részvét mellett folyt le tegnap, Maros-Tordamegye tisztikara teljes számmal, Marosvásárhely város intelligenciájának jelenté-keny része, báró Apór Károly kir. táblai elnök-ke az élen, a választókerület csaknem összes értelmisége s a közeli községek népe — nem is említe a nagyszámu családtagokat, köztük dr. Jenei Victor kolozsvári egyetemi tanárral, álltak körül a feliratos szalagu koszorúkkal díszesített koporsót, mely egy derék családapát, jeles hazafit, jó szívű embert és kitűnő barátot zárt hideg kebelébe.

Az énekkar elhangzása után, helyi ev. ref. lelkész, Nemes Károly mondott megható könyör-gést, utána pedig a sámsondi lelkész, Molnár Albert, tartott költői gondolatokban gazdag és kiváló figyelmmel hallgatott tartalmas beszédet; élénken esetelvén a fáradtatlan hazafi csele-kedeteit és szenvedéseit, a munkás és szerető szívű s még oly sokat remélő és tettekre vágyó családapa életét, s az oly váratlan történet el-költözése által okozott veszteség nagyságát.

Aztán elszállították a munkás lélek kihlt porháza, az általa oly nagy reménynyel és fá-radsággal létesített szép szülő magas tetejére, hogy onnan mintegy örökös szemmel tekinthes sen búsongó özvegyére és árva gyermekeire és a gazdául hagyott szép gazdaságra!

De nemesak mint családfelek, hanem mint közéletnek egyik buzgó, munkás tagjának is helye soká üres marad s egykönnyen semmi-esetre nem pótolható; nem azért, mintha ember nem volna elég, a ki mindenen egyes elfoglalt ál-lását azonnal betölteni kész ne lenne — hanem csupán azért, mert az emberek nagyon külön-bözők, s főleg a politikai élet terén kivésőben van az olyanok fajja, kiknek adott szava változ-hatlan, a kik egyenes nyíltszívűséggel s őszinte jó indulattal hordozzák érzelmeiket ajkukon; Jenei József pedig ilyen ember volt, s ezért meg-lehet, hogy nem is volt valami nagy politikus, de annál inkább tisztelt és szeretett azok által, kik őt közelről s a kényesebb körülmények kö-

zött is ismerni tanulhatták. — Áldott legyen em-lékezte.

L.

LAPSZEMLE.

A „Hon” írja: Ha az ember — mint a miniszter is — csakis a budapesti egyetem túltömöttségét, a tanári karnak folytonosan vizs-gákkal való elfoglaltatását veszi fontolóra s eb-ből folyó ag úgy a hallgatóság, mint a tanári kar lankadságát egyes tanszakok teljesebb ki-merítésének lehetetlenségét látja, — akkor haj-landó egy harmadik egyetem felállítását és szük-ségességét elfogadni, ha ugyan az említett ba-jokon másképp segíteni nem lehet. E tekintetben azonban a budapesti tudomány-egyetemnél két-ségtelenül létező anomaliák enybitésére egyelő-re igen hathatós szernek ajánlkozik egyfelől az, hogy a kormány a kolozsvári egyetemet kellően felszerelje, alapítványokkal ellássa, egy szóval valódi egyetemmé fejlessze, másfelől, hogy a társadalom a sokat emlegetett protestans egye-temet akár Debreczenben, akár Szegeden — mint ez utóbbit valamelyik lap proponálta — megvalósítsa, a mire sikeresen folyhat be a köz-oktatásügyi miniszternek a jogakademiák ügyé-ben elfoglalt igen helyes álláspontja is.

A „Pesti Napló” írja: Trefort minisz-ter szerelmes Pozsonyba, s a ki szerelmes, az mindent szépnék, jónak lát, s még a hibákat is előnyös tulajdonoknak tartja. Ne kérdezze sen-ki az elfogultság okát, a szerelmet indokolni nem lehet; elég konstataálni, hogy a vak szen-vedély létezik, s meg kell neki bocsátani hőbort-jait. Mi nem akarunk egyetemet állítani a mor-váknak és a kiespott bécsi tanulóknak, kik a nagy egyetemen boldogulni nem képesek. A „pozsonyi egyetem csak olyan filiale volna a bé-si mellett, magyar költségen félig osztrák tan-ítézet. Hogy Szeged valamennyi város között legalkalmatosabb egy magyar egyetem felállítá-sára, száz-szor ki volt fejtve. És mért legalkal-matosabb? Mert ott van rá legnagyobb szük-ség. Hiszen mi magyar kultúrát akarunk és nem németet; van a németnek elég odahaza. Ocsó-ság szempontjából sem áll Szeged Pozsony-nak mögöt.

Az „Egyetértés” írja: A kormány örökkévaló, a kormánynak visszalépni soha nem lehet, soha nem kell. Ezt a tant hirdeti Jókai Mr. Hirdeti akkor, mikor a kanizsai választás-ról és saját bukásáról elmélkedik és hirdeti ter-mészetesen Tisza Kálmánra nézve, ennek és kormányának érdekében. „Lakmározzunk addig, a míg lehet” ez jelszava most a kormánypárt-nak. „A míg lehet”. Nagy szó ez. A lehetőség-nek a politikában sok határa van. Egyik határa az önérték, másik határa a kormányzati műkö-dés hasznossága, harmadik határa a tisztesség negyedik határa a többség, utolsó határa a for-radalom. Vajjon melyik határvonalhoz ért már el Tisza Kálmán és pártja? A forradalomig még nem, mert az még sem feltról, sem alról ki nem tört. A kisebbség sem, mert hiszen a kor-mánynak még van többsége. A magyar nemzet viszonyai mások, mint a franciaia nemzet visz-ozonyai. De Európa viszonyai segítségére jöhetnek nemzetünknek. Felejtü ezt Jókai, midőn a Tisza-kormánynak örökkévalóságát könnyelmű lélek-ke felállítja.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Kossuth emlékiratai Ausztriá-ban. Kozkoczsky jónévű lengyel író Kos-suth Lajos „Iratait” lengyel nyelvre akarja le-fordítani. Hogy vállalatát sikerésíthesse, minde-nekelőtt Orosz-Lengyelország kormányzójához s Galiezia Landmarsalljához folyamodott az iránt, hogy a megjelenendő mű a mondott országok területén elárúsítható legyen. A muszka kormá-nyzó készséggel szolgáltatta ki az engedélyt, de az osztrák marsall határozottan és minden indo-kolás nélkül nemesak hogy megtagadta a kérés-t de egy alkalommal intézkedett is, hogy a mű megjelenése után oda becsempészthető ne legyen.

*

Petőfitjában nyelven is olvassák. Hogma japáni követségi titkár Bécsben lefordította Po-tófinék „Reszket a bokr” eziml költeményét ja-pánra.

*

A táviró szomorú hírt közöl a művészi-lággal. — Nillson Krisztina a svéd esa-logány meghalt Párisban. A hírneves művész-nő 1843. aug. hó 20-án Srédhlonban szegénysorsu földműves szülöktől született. Már kora ifjúsá-gában kiálhatlan szomját érezt a zene és főleg az ének iránt; szegényes sorsa már gyermek-éveiben a küzdelmek terére hajtá, s kenyerét, ruházatát már ének majd meg hegedű játszá-sal kereste ki. 1857-ben kezdett tűzetesebben az ének tanulásával foglalkozni, és már 1860 ban Párisban találjuk, hol Verdi örökszép dalmítvé-ben, a „Traviata”-ban, mint Violetta nagy tet-zés között kezdte meg világhírhéző a koszor-ukat gyűjteni. És azóta Európának minden neve-zetesebb színpadán énekel, mindentit elismerést, babérokat aratva. — Az alig 37 éves művész-nő halála mindenesetre érzékeny veszteség a dal-mű terén és sok idő fog bizonyára eltelni, míg

e veszteség feledtetni fog egy újra támadó esil-lag feltünése által.

Kolozsmegeye hódolati felirata.

Császári és Apostoli királyi Felség Legkegyelmesebb Urunk!

Alattvalói legbensőbb érzelmeink öröm-tünepet tölnek ma, midőn Felséged legmagasabb születésének ötvenedik évfordulóját ünnepli.

Valódi, mely és benső tünep ez Felséged országaira nézve, mert Felséged atyai uralko-dása alatt a béke jótéteményeiben és az alkotmá-nyos kormányzás által kifejtett öntevékenység szilárdító hatása alatt a szabadság áldásaiban részesülnek.

Valódi, mely és benső örömtünk, mert Fel-séged többi népeivel együtt átérezte Felséged azon királyi gondolatát, mely uralkodásának sarkkövét népei szeretetre fektette.

És midőn hálaimánkat elmondandók össze-gyűltünk e mai napon: egyidejűleg arra kérjük a Mindenható, hogy Felségedet királyi családjá-val együtt népei boldogítására és szeretett ha-zánk javára az emberi élet legszélső határáig viruló egészséghen tartsa meg!

Hódoló tiszteltünk kinyilvánítása mellett öröklővén:

Felséged legalázatosabb szolgálai:

K o l o z s m e g y e k ö z ö n s é g e.

Kolozsmegeye közönségének Kolozsvárt, 1880. évi augusztus hava 18-án tartott üléséből.

Kolozsmegeye közönsége nevében.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. aug. 16.

Helyi hírek.

— A kolozsvári országos dalár-tünnepély. Emléklapjai-ra külön is előfizetést nyitunk. A lapoknak az ün-nepély öt napján, öt száma fog megje-lenni, nagy quartban, színes borítékkal; az ünnepély lefolyásának hí rajzán, a napi események programján, az összes elő-adandó darabok szövegén, Kolozsvár vá-ros rövid történetén, nevezetességeinek, emlékeinek, a muzeum érdekességeinek leírásán kívül, Szász Károlytól, Ábrányi Emiltől, Szász Bélától, Szász Gerőtől, Hegedűs Istvántól s még több országos névvel bíró költőktől fog hozni részint köl-teményeket, részint prózai dolgozatokat, s reméljük, hogy e lapok úgy az „or-szágos”, mint az „emlék” névnek meg fognak felelni, és irodalmi értéküknel fogva a vidéki közönségre nézve is becs-esel fognak birni. Az öt szám előfize-tési ára helyben vagy vidékre 50 kr., mi legkezszerűbben postautalvány-nyal a „Kelet” kiadó hivatalába küld-endő.

— Ő Felsége, I. Ferencz József apos-toli királyunk 50 éves születés napján, tegnap este városunk fényesen kivilágítottat, a hely-beli katonai zenekar a nagy várda előtt kezdve a város nevezetesebb utcait zajos zenezéssel járta, melyeken ezrek tolongtak fel s gála, a külön-ben kellemes hús estvén. — Láttunk egy pár transparent is; a postapüllet erkélyén állt ezen felírással: „Fény nevére, áldás életére!” egy kisebb utca ablakában ez: „Éljen! sokaig él-jen!” — Az utcákon téreken még 11 óra után is nagy számu közönség sétálgatott alá s fel, mintegy hallgatag tiltakozásul az elbűnlai készülő idő ellen.

— A színházi diszeloadások elseje teg-nap este folyt le — az ünnepi hangulatot kint-ve, nem mondhatjuk épen rossz választásnak, hogy igazgatóságunk a látványosságok kifesté-sére alkalmas Bácskai rezervistákat vette ez al-kalomra elő. Varga János a legkiválóbb népis-írók egyike — fájdalom, nem mondhatjuk ugyan-ért, mint népszínműíróról is el. A Boszníába vonuló rezervisták legalább, inkább csak epi-zodszéri csoportozatokban, körömfönt kacsa-kingós teremtettkében, puskaropogtatásban, meg néhány csinos dalban tüntetik ki virtusukat, hogy sem inkább drámai cselekvénnyel, jellemztes alakokkal, vagy akár csak ügyesen szőtt mese-vel mulattatnának. A katonák Boszníába vonul-nak, kedveseiket otthon hagyják s e miatt, ter-mészetesen, sok a köny és búz nóta, de van egy kis vékony cselszövény is, melylyel a gyám egy eseten rácz atyafit akar gyámleányára erő-gyakololni, ki azonban hivo marad szíve válas-tottjának, sőt től is keresi ezt, bosnyák ruhába öltözve, a táborban. Fogság, kiszabadítás, vélt gyilkosság, lődzetetés és föltámadás tölti ki a négy felvonást, közbe sok puskaporral, ágyuzás-sal, Bihács bevételevel. A főszerepek Gabányi, Kassai, Szombathelyi, Várady, Kőrösiné s a re-kedti Pálmai Ilka helyett Batekné kezeiben volt. A szereplők csináltak, a mit csinálni lehetett s volt is taps Várady szép dalaira (a baka-fráter meg sáros „Ingeborg ünszületése napján” ezi-mű költeményét is eldalolta), Kassai tréfaira és Batekné (románok kiadott) tót táncz dalára. Szépek voltak a darab végéhez kötött díszmu-ncti képek, melyeket Makart rajzai után Becz-koy ügyesen festett le s melyek hangos tapsok-ra ragadták a közönséget ép úgy, mint a Bi-

hács ostrománál nagy bőkezűséggel kifejtett görögöt — csak kár, hogy ennek igen sok volt a füstje. A darabot ma ismétlik.

— **A kolozsvári dalegyletek szövetsége** által f. hó 22-én rendezendő tánc estélyi meghívók czímzésénél, azok nagymennyiségű miatt, rendeltetések merülvén fel, felkértek, hogy azok, kik meghívott nem kaptak volna, neveiket a központi irodában kitett ívre jegyeztessék fel. Különben a helyi három dalegylet pártoló tagjai jegyeiket meghívók nélkül is kiválthatják. Kolozsvárt, 1880. aug. 17-én. Salamon Sándor, rend. biz. titkár.

— **A „Kolozsvári Dalkör”-nek** K. Biasini Domokosné urhölgy, mint zászlósnya egy értékes antik ezüst serleget adományozott azon czélból, hogy az a kolozsvári 1880. évi orsz. dalártnépegyet alkalmával az egyet által adandó versenydíj tizessék ki. Ezen nemes tetteért zászlósnya K. Biasini Domokosné urhölgynek a mai napon tartott választmányi ülésben átiratilag közlendő köszönet szavaztatott. A „Kolozsvári Dalkör” által adandó versenydíjra begyűlt 66 frt 60 krra nézve pedig, miután egy második díj kifizetése feleslegessé vált, kimondatott, hogy azon összeg: „Kolozsvári Dalkör díjalapja” ezímen takarékpénztárba helyeztessék. A „Kolozsvári Dalkör” igazgató választmányának 1880. augusztus 17-én tartott üléséből. Salamon Sándor, dalártnépegyet.

— **Demmel**, helyi parancsnoklő tábornok, belső torda-utczai lakásának ablakait a tegnapi esti világítás alkalmával bedobták. A nemzeti színi zászlókkal fellebogozott és fényesen kivilágított házak sorában, ugyanis, a tábornok úr jónak látta erkélyeit csupán a császári és a bajor lobogókkal ékíteni föl, de úgy látszik, elfelejtette, hogy Magyarország a magyar Király szilvési ünnepe szokás e napon megtlni. Nem helyeseljük ugyan a mások tulajdonának szándékos rombolását, de több tapintatot tettnök volna a tábornok uról föl, hogy nem fog, épen most a Seeman-ügy idején, egy pár heves vértnek alkalmat adni e tntetésre.

— **Nagy katonai** tábori-istentisztelet tartatott ma délelőtt a katonai laktanya előtt. Az összes helytlovő katonaság és fellebbező szám mos néző közönség jelenlétében, majdnem az egész Trincsi-vár területén folyt az ünnepegyet tíz óráig, a mikor a főtéri rom. kath. nagy-templom elé vonult a katonaság, résztveendő az ünnepegyet hálásteni tiszteletben. Itt az összes polgári és katonai hatóságok képviselői s az áhítatos közönség hallgatott nagymisé, valamint a többi felekezet templomában is buzgó imák emelkedének az eget urához, áldást kérve a Királyra, az uralkodó házra és házára.

— **Erdélyrészi dalár-vendégeink** a ma reggeli vonattal érkeztek meg, elég nagy számmal. A vastíti álló-háznál a helybeli Dalkör fogadta őket, mint illik, vidor dallal, mire az elszállásolás következett s dícséretre legyen mondva a bizottságnak, minden rendben, gyorsan történt — a főpróba, azonban, még csak délután következik, a midőn a vendégek zöme, a Királyhágón-tulról, érkezik a külön-vonattal.

— **A laptudósítók** egész raja sürgő küzhelyeinken : a Magyarországi, Hon, Pesti Napló, Fővárosi Lapok, Pesti Hírlap, Neues Pester Journal, Neue Freie Presse, Wiener Abendblatt képviselőiről volt eddig alkalmunk tudomást szerezni. Pár napra egész világ-városos qualificálódtunk. Csak kár, hogy plukódi királyság az egész.

— **A helyi és az orsz. dalártnépegyetre** megérkezett dalegyletek ma tartandó ismerkedési estélye, mivel városunkban nincs olyan nagy mulató helyiség, hol az összes dalegyletek együtt tarthatnák meg estélyőket — a következő helyeken fog megtartatni. I. Ujvilágban: 1. Polgári dalegylet: 51. 2. Budai zenekadémiá 3. 3. Debrecen 41. 4. Estergom 43. 5. Jászberény 61. 6. N.-Várd 81. 7. Szabak 7. 8. Sárospatak 4. 9. Szathmar 4. 10. Ungvár 11. Szeged 78. 12. Kassa 4. 13. Mohács 11. II. Városi serház: 1. Hilaria 41. 2. Hód.-Vásárhely 32. 3. Torda 25. 4. Miskolc 30. III. Stadler-kertben: 1. Kolozsvári dalkör 62. 2. Szegszárd 35. 3. Zombor 35. 4. Marosvásárhely 36. 5. Losoncz 39. 6. Czegléd 4. IV. Lőrinczinél: 1. Apatin 12. 2. Szamosujvár 6. 3. Nagykőrös 24. 4. Csaba 33. 5. Szolnok.

— **Az országos dalártnépegyet** 2-ik napjának sorrendje: Csütörtök reggeli 9 órakor az összes dalegyeti tagok illető egyleti jelvényeikkel ellátva a nyári színházban gyűlnék össze, hol az aug. 22-én vasárnap tartandó összeladás műsorába felvett karok öszpróbája fog tartatni Erkel Ferenc országos dalár-karnagy és Huber Károly karnagy vezénylete mellett. Ennek végeztével d. e. 11 órakor a tanácslész nagytérben az elnökség értekezletet tart, melynek tárgyai a nemzeti színházba való kivonulás sorrendjének kijelölése, a dalárverseny megtartása. A versenybíráknak az egyletek által meghatározott módozat szerinti megválasztása, s végre a versenyző dalegyletek sorrendjének sorhuzása által meghatározása képezzend. Ez öszspróbában zárkóú természeténél fogva, csakis az egyletek működő s képviselő tagjai vesznek részt. Az ünnepegyetre meghívott művészek, írók, valamint

a rendező bizottság által kijelölt városi díszvendégek, csak is e czéla kiadandó külön meghívók előmutatása mellett vehetnek részt, melyeknek meghatározott számú kiosztásáról az ünnepegyet rendező bizottság művészeti szakosztálya gondoskodik; délután díszlővesszet a lövöldében Esli fél 8 órakor a nemzeti színházban dalárverseny az orsz. dalárregyesültnék e czéla jelentkezett egyletei közt s az I. és II. díjra szóló verseny darabbal. Zimay L. „Mi riasztja fel a magyart?” czímű műnégyesével. A két versenydíjakat Kolozsvár városa díja és a kolozsvári hölgyek által kitűzött díj képezzend.

— **Dalárvendégeink** közül a sakkjáték barátait szívesen látja a kolozsvári sakk-kör rendes helyiségébe, a Grand-kávéházba, hol a vendégek, háznagy Helty Adolfnál, (ki egyszerűen a kávéház tulajdonosa) jelentkezzenek. — Kolozsvárt, 1880. aug. 12. A kör választmánya.

— **Tanodai értesítés.** Alóltit igazgatóság tisztelettel értesíti az érdekelteket, miszerint a kolozsvári, ev. ref. főtanodában az 1880—81-ik tanévre, a szokásos beiratások folyó évi sept. hó 1-ső és következő 3 napjain fognak megtörténni. Ugyancsak a jelzett napokon tartatnak meg a fölveteli-, pót- és javító-vizsgálatok, a tanév ünnepegyes megnyitása pedig sept. 5-én, d. e. 11 órakor. Egyszermind a helybeli kir. tudomány egyetem érdekel hallgatóinak szolgáljon tudásul, hogy a nevezett tanodában lakhatásért folyamodottak közül e javadalomban részesítettek: Szilágyi József, Pap Lajos, Zajzon Béla, Barcsi József, Rosenthal Zsigmond, Nagy Ferenc, Bühm Endre, Kócsi Andor, Farnos Dezső, Farnos Árpád, Szarvadi József, Székely Bendegúz, Szűcs Sándor, Deák Gábor, Kilyén Károly, Balog Károly, Szász Sándor, Zsomori Endre, Csűrös Pál, Borsos Béni, Brassai Károly, Ajvári István, Borsai Sándor és Gönczi Endre, csakis azon esetben, ha a tanoda népessége enged: Bakcsi György, Csejdi Gábor, Kaiser Ottó, Simon Gábor és Szini Gyula. A fölvetek, magántanítóságuk érdekében sept. 1-ső napjára alóltit igazgatóságnál jelentkezni ne készenek. — Kolozsvárt, 1880. aug. 10. A kolozsvári ev. ref. főtanoda igazgatósága.

Hazai hírek.

— **Ő felsége, a király** 50-dik születésnapja alkalmával N.-Enyed városa egy létesítendő „polgári menház” javára 10,000 frtos alapítványt tett le.

— **A megbilincsel Somoskeőy.** Kinos jelenet folyt le tegnap délelőtt a Fortunában. A kir. fenytő törvénszék, midőn f. hó 14-én Somoskeőy előtt a házszemélyes tábla ítéletét kihirdette, egyuttal határozatilag kimondta, hogy az elítelt büntetését bilincsek nélkül tartozik elszervezni. Ezen törvénszéki határozatnak dacára Beők kir. altágyész, ki ez idő szerint Selley kir. ügyész helyettesíti, Somoskeőy az ítélet kihirdetése után ismét megbilincselni rendelte. Késégkivált a házszemélyes tábla ítéletéből indulva ki, mely azt mondja, hogy Somoskeőy „vasban tölendő 6 havi börtönrre ítéltetik.” Midőn tehát a fogházfelügyelő az ügyészi meghagyásnak eleget teendő, Somoskeőy cellájában megjelent, a bilincseket ennek lábaira ujra felverni akarta, Somoskeőy hivatkozott a törvénszék érintett határozatára, ellenszegült, kijelentvén, hogy ő nem ismer ügyészt, hanem törvénszéket. Somoskeőy erre az ügyesség elé állították, hol közvetlenül terjeszté elé tiltakozását, de az ügyész hajthatatlan maradt, s minthogy Somoskeőy még ekkor is ellenszegült megbilincselésének, valóságos harc fejlődött ki közte s a fogházfelügyelő segítségére előhírvott börtönőrök közt, kiknek végre sikerült Somoskeőy megfektetni s bilincselke verni.

— **Jókai Mór Hertelendy Béla ügyvédhez**, mint a nagykanizsai „szabadelvi part” végrehajtó bizottsági elnökéhez a következő levelet intézte: „B.-Füred, 1880. aug. 13. Kedves barátom! A midőn szíves buzgalmatat a haza és igaz ügy iránt érzékeny szívvel megköszönöm, sajnálatomattal fejezem ki az iránt egyuttal, hogy fáradságunkat siker nem követte. Azt hiszem, hogy önnek legfőbb oka az én személyiségemben keresendő, ki mint már tényleg képviselő nem léphettem fel teljes igényemmel, — sokan, kik ellenem szavaztak, azt gondolták, hogy hiszen ugyis ott ülök már, ha bukom. Ez a balsiker le ne verjen bennünket, Kanizsának nem szabad a szelbalon maradni. Add át barátai üdvözlömetet pártunk minden buzgó hítagjainak s tarts meg szíves baráti érzelmoidben. Őszinte híved Jókai Mór.”

— **A phylloxera kiirtása** tárgyában a kereskedelmi miniszterium legközelebb oly kísérleteket teend, a melyek iránt nagy reményeket táplálnak. Ugyanis kátrányolajjal és konyhasó-örmelékkel — mely a bányákban felhasználatlanul vész el, s emberi használatra nem alkalmas — teszik meg az irtási kísérletet. Egyelőre hat helyen tesznek próbát, s ha jónak bizonyul, mindenfelé alkalmazzák, ha tán csak praeservativum gyanánt is.

— **Gyászrovat.** Köpeczi Deák Farkas, Deák Berta, Deák Ida és férje Csiki Zsigmond és gyermekei: Ida és Anna és Deák Lajos, mint gyermekei; továbbá a boldogultnak testvé-

re: Miske Károly és férje eszegezi Csongvay Károly és gyermekei; a maguk és számos közeli és távoli rokonok nevében mely fájdalommal jelentik, hogy a forrón szeretett édes anya, testvér és melegkeblű rokon, már csak néhai özv. kepeczi Deák Ferencné, született magyar csesztvei Miske Anna életének 68-ik, özevységének 13-ik évében folyó hó 17-én reggeli 6 órakor hosszas szenvedés után, végelegyengülés következtében kimult. Áldott legyen emlékezete!

Vegyes hírek.

— **Stefánia hercegnő csipkefátyola.** A brüsszeli városában már ki van állítva az a csipkefátyol, melyet Brüsszel városa Stefánia hercegnőnek szűtött nászajándéknak. A fátol 3.25 méter hosszú és 3 méter széles. Hárrom hóig 150 munkásnő dolgozott rajta. A kiállítási költség 25,000 frankot tett ki. A fátol közepén van (a tudósít szerint) Ausztria-Magyarország czimnapisa, jobbról-balról Brüsszel város czimere, melynek Belgium kilencz vidékének, az osztrák tartományoknak s Belgiumnak czimerével vannak környezve s ezeket virágfüzérek kötik egymással össze. A fátol többi részét virágok és lombzat tölti ki. A munka a legszebb s legjobb kőző tartozik, minő mai napság csak előállítható.

— **Botrány a bécsi Ronacher-operette színházban.** A bécsi Ronacher-operette színházban mult vasárnap a „Grafen von Gleichen” czímű darab előadása alkalmából nagy botrány történt, melyről a bécsi lapok a következők írják: A két Gleichen grófnő: Pitisch és Recher kisasszonyok már régebben halálos ellenségek; a vizsály azonban eddig csak a családok mögött tört ki köztük néha-néha. Mult vasárnap azonban Recher kisasszony a színpadon, a közönség nem csekély bámolatára, egyszerre csak ósárolni kezdte kolleganóját. Természetes, hogy mihelyt a színpadon a dolgot észrevették, a függőnyt hirtelen lebecsátották. A botrány azonban most annál dühösebb folytatást nyert a függőny mögött. Gleichen gróf heves vért apródjai a kezükben tartott fleurettekkel a kisasszonyokat rohanták, s az igazgatónak, valamint a többi szereplőnek csak nagy nehezen sikerült a rendet helyreállítani. A veszekedés oly hangosan folyt, hogy a közönség a színpad mellett levő folyosóra rohant, hogy jobban hallhasson. A jelenlevő rendőr megjelenése végül véget vetett a botránynak, s Recher kisasszony most a rendőrség előtt fog felelni a történetekért.

— **Vizbe fult királyné.** Bangkokból (Siam) jelentik: A fiatal királyt lesújtotta a fájdalom a fölött, hogy rendkívül sajnálatos családi vesztés érte. Jun. 1-én a király és legkedveltebb gyermeke a Monan folyón fölfele eveztek, hogy a királyllyal Bang-Pa-du nyaralójában találkoznak. Az utnak már jó részét szerencsésen megtették, midőn sajkájuknak egy gözhajó neki ment. A sajka fordult s a királyné gyermekektől s mindazokkal, kik a sajkán voltak a vizbe fultak. A király titkára, ki a királyi családot kísérte, kimenekült, mert jó úszó. Ez aztán vitte meg a királynak a gyász-hírt, mely a királyt annyira megrázkódtatta, hogy ájultan dőlt titkára karjai közé. A királyné és gyermeke holttétét kifogták s általános részvét közt eltemették Bangkokban.

— **Stratford lord meghalt.** Stratford Canning de Redcliffe viscount, Anglia egyik kiváló államférfi, mint egy londoni sürgöny jelenté, e hó 15-én meghalt. Stratford 1788-ban a londoni cityben született, kereskedő szülőktől. Tanulmányait Etonban és Cambridgeben végezte. 1807-ben counsija Canning György államférfi pártfogása folytán a külügyi hivatalban alkalmaztatott, és 1808-ban mint követvégi titkár Konstantinápolyba ment, 1814-ben mint meghatalmazott miniszter Baselbe küldetett. 1815-ben részt vett a bécsi kongressuson. 1920-ban külön misszioval Washingtonba küldetett és 1824-ben szeptérvári delegatus volt, hogy a czárnak Görögországot illető intenczióiról értesítse az angol kormányt. A következő évben Stambulba ment, hogy a görögök javára interveniáljon; törekvése azonban teljesen hajótörést szenvedett. Angliába visszatértevel a Barth-rend nagykeresztjét kapta meg. A harminczas években Spanyolországba küldetett. 1841-ben pedig törökországi nagykövetté neveztetett ki, a hol a történelem keretébe tartozó ama nagyszabású tevékenységet fejtette ki, a mely megalakította Anglia domináló befolyását a porta fölött. 1858-ban a főlsházba hivatott meg, 1869-ben megkapta a térdszalag-rendet.

CSARNOK.

A kölni dom.

— Befejezésé alkalmából. —

Németország legnagyobb templomát, a gót építészet remekét, a kölni domot befejezték. A két óriási torony legfőtetőjére kitűzött óriási lobogók hirdették ezt Colonia lakosainak. A dom lábainál ezernyi néptömeg leste s nézte, mint teszik föl az egyik torony tetejére a keresztoszát, a legutolsó követ. Két öreg ur a domhoz vezető utczában a zászlók kitűzésekor megindul-

tan nyújtotta kezét egymásnak e szavakkal: Valahára mégis megértik.

E remekműnek, melyen hatszáz esztendeig dolgoztak, az alábbiakban adjuk rövid történetét:

A mostani domot azon helyre építették, melyen 814-ben Nagy Károly alatt Hildebald érsek egy domot kezdett építtetni, de ez később a lángok martaléka lett. 1248-ban Konrad von Hochstaden érsek II. Frigyes császár alatt új domhoz rakta le az alapkövet. Az építést azon terv szerint kezdték meg, a mely szerint tovább folytatták s tegnapelőtt bevégezték. A történelem szerint 1255-től Rile Gelloré volt építőmestere és az építés vezetője.

1322-ben a chorust szentelték fel, az egyetlent részt, mely akkoráig készen volt. Az építés az akkori viszonyok közt nagyon lassan haladt előre, úgy hogy 1437-ben csak a déli torony előcsarnoka volt kész, a torony pedig csak 55 méter magasságra emelkedett. A 15. század vége felé látták el az északi mellécsarnokot az üvegfestményekkel. Ekkor a dom keleti ága, a chorust és a kápolna volt kész. Az építés azután egy időre fennakadt. Közbejött a reformatio. A 16. és 17. század egész folyamán csak belsőben állították föl egy csomó emleket, azt meg nem vették figyelembe, hogy az idő foga itt-ott rongálni kezdi a templomot. Mikor Köln a mult század végén a francziák kezébe került, ezek egy ideig takarmány-raktárnak használták.

Mivel I. Napoleon nem teljesítette azon kérvényt, hogy évként 40,000 frankot adjon a dom fenntartására, az idő nagyon meg kezdett rajta látszani. A Brissereó testvérek, Görres, Schlegel Frigyes végre felhívták a művelt világ figyelmét a domra, minek következménye az lett, hogy mikor 1814-ben a párisi békeben a porosz korona ismét megkapta Kölnöt, a dom fenntartása és restaurálása egyike lett a legvitatottabb kérdéseknek. „Schinkel behatóan megvizsgálta az építést, Frank és Ahlert pedig a restaurálási munkálatokat vezették. Ez utóbbit Zwirner követte. Mikor a restaurálást bevégezték, hozzá kezdtek a további építéshez.

A kereszthajónak és az északi és déli portálának kiegészítés IV. Frigyes Vilmos határozta el. 1841-ben pedig megalakult a központi dom építési egyet, melyhez, mint anyagegyülethez, késoőbb mintegy 100 fiók-egylet csatlakozott.

A dom továbbépítésére 1842 szeptember 4-én tették le az alapkövet V. Frigyes Vilmos porosz király, Vilmos porosz herceg (a mostani német császár) János főherceg, több fejedelmi személyek s Geissel János coadjutor, későbbi kölni érsek jelenlétében. Köln ekkor oly ünnepegynek volt tanuja, a milyennek azelőtt sohasem látta mását. Az alapkövet maga a király tette le igen megrósz beszéd kíséretében, utalva a németiség „hazafias érzületeire. „Németország építi e remekművet — mondá — bárcsak új, nagy, jó idők kapujává válnék Németországra, isten kegyelméből. „Ugyanaz a szellem építi e kapukat, mely ezelőtt huszonkilencz évvel lánczainkat széttörte, a haza gyalázatát fejünk-ről eltávolította. A német egység és erő szellem ez. A kölni dom kapui bárcsak diadalvivő válnának számára. Éppüljön! Készüljön el!”

1842-ben a domépítő-egylet kiadta közlönyét a „Domblatt”-ot, melyet azóta a „Kölnische Zeitung” tulajdonosai ingyen küldöztek szét. 1848-ban, tehát épen 600 év múlva a dom alapkövetének, Lajos bajor király az ismeretes négy üvegfestményt ajándékozta.

1861-ban meghalt Zwirner; ezentúl az építést Voigtel birodalmi tanácsos vezette, s ő is végezte be. 1863. október 15-én kész volt a tulajdonképeni templom, s ezt meg is ünnepegték. A főtevékenység ezután a két torony befejezésére irányult.

Az utóbbi idők egyik emlékeztetes munkája a déli torony megrongált aljának kijavitása volt. Azt lehet mondani, hogy a legutolsó kőnek, a keresztoszának a fölemelése a legnagyobb veszélylyel járt eddig. Mert ha az a sodronykötél, mely a százmázsás utolsó követ felhuzta, véletlenül elszakad, a roppant kő a meneteles szélességű toronynak minden apró tornyát, minden kőoszáját leverte volna. Azonban a körözsákat minden baj nélkül emelték fel a dom két legmagasabb csúcsára.

KÖZGAZDASÁG

Az iparos gazda.

Polytatás.)

Westphali modor. Westphaliában leginkább a sonkák előkészítésére szorítkoznak a hentesek és házi iparosok, s hogy ezen modor házáknak jó piacot nyitott a westphali sonkának, az köztudomású tény. Ezen sonkákhoz következő alkatrészekből készittetik a páczló: 2 kilogr. só, 25 dekagramm salétrom, egy fél kilogr. korpacukor (lisztcukor) kevés vízben összevegyítve félórás főzetik s ezen olvadékba 3 egy ketted dekagr. különféle fűszer (majorana, bazsillikom, borostyánlevél, zeller, fodormenta stb.) egy kis zacskóban beletették. A páczló kiforrván, hűlni hagyatik s az előkészítendő sódarra, vagy sódarokra öntve oly bőven, hogy azokat ellepje, azokon 3 hétig rajta hagyatik.

A páczból kivett sódarok megtörtlve, megszáritatván, füstölőbe kerülnek, mely füstölő a konyhától elkülönítve nagy gonnal kezelteik. A füstölő-kamara az épület felső részében, nem egyszer a padlónan van egy körülöz alkalmasza, mely a folytonos füstölésre alkalmas. A füstölő-kamarába a füst: 33—35 centiméter széles és 11—14 centim. magas körülön vagy nyíláson jön be és belőle ugyanilyenlen megy ki. A kamara tégelából van, szélessége 1 és fél—2, magassága 2 és fél méter; ajtaja vastábla vagy pléh. Néhol ezen kamarák a pinzekéhez, másból a főbb kéményekhez vannak alkalmasza. A füstöléshez folytonos gyöngemeleg füst kell. A füstölendő tárgyak néhol vászon-zacskókba téve akasztanak fel, vagy korpával kenetnek be, de csak a közönségesebb készítményekhez, melyekhez a tüzelő-anyag nincs jól megválogatva. Másból aromaticus növények rakatnak a füstölőbe, a feynyőféltek gondosan mellőztetnek, a tölgy, bükk, nyír stb. lombjai s a borókafelek legkedveltebbek. Finomabb tárgyak füstöléséhez puszpáng-forgács, mahagon, rózsafa stb., fűrészpör s ezukorpor is adatik, mely utóbbi nagyon emeli a hus értékét. Nagyon észszerű többek közt a már kilugzott eserforgács kalmusgyökérrel, borostyánlevelekkel, szegfűszeg törmelékkel stb. vegyítve. A füstölés aszerint amint a tárgyak kisebbek vagy nagyobbak 8—12—16 stb. napig tart. Némelyek a páczolást erős préselés mellett eszközlik, hogy t. i. a husból a vér s más könnyen romló nedv lehetően kinyomassék, míg viszont a sóslé mégis beszívárog.

Olasz modor. Turin, Mailand, Florenz, Genua stb. vidékén az áztató következő részekből áll: só, bors, salétrom, nem épen határozott mennyiségben, ezekhez jön fűszertül: demutka (kakukkt), borostyánlevél, bazsillikom, majorana, balzsamfű, boróka, zeller, rosmarin félig borseprővel vegyítve. Ezen áztatásban csak 24 óráig hagyatik a sonka, vagy hasonló nagyságú marhacomb s ezután 14 napig légen szárad és csak ekkor tétetik fűsrte. Róma és Nápoly vidékén 1 rész salétromhoz 11 rész konyhasó adatik és pedig 100 kilogr. hushoz 5 kilogramm. Ezen vegyítékben a sonkák 20—30 napig áznak s ezután szárító-kamarákba akasztatnak, hol a füstölés nem úgy történik, mint nálunk vagy mint említők Westphaliában, hanem időközönként borókagalyak gyümölcsseikkel együtt lassan emésztő tűzőn füstölől szolgálnak s a füstölés két hónapig ismételtetik, mihelyt a szobában nagyon megritkult.

(Folyt. köv.)

Országos dalártnépegyet

Kolozsvártt.

Csütörtökön, aug. hó 19-én este fél 8 órakor

A NEMZETI SZÍNHÁZBAN

(hol-farkas-utczá.)

az országos magyar dalárregyesület

ELSŐ DALVERSENYE.

Verseny díjak:

- I. Kolozsvár sz. kir. városa által kitűzött — ezüst serleg.
- II. a kolozsvári polg. dalegylet versenydíja — ezüst babérokoszoru.
- III. Kolozsvár városa hölgyei által kitűzött — emlék-díj.

Versenymű:

Zimay László „Mi riasztja fel a magyart?” czímű férfi műnégyese. Szövegét írta Balogh Zoltán.

VERSENYZŐ DALEGYLETEK:

1. Debreczeni dalegylet. Karnagy: Hites Lajos. 2. Estergomi dalárda. Karnagy: Bellovics Ferenc. 3. Jászberényi dalegylet. Karnagy: Beleznay Antal. 4. Hódmező-Vásárhelyi dalárda. Karnagy: Meuner János. 5. Losonczy dalegylet. Karnagy: Kovácz Emil. 6. Maros-Vásárhelyi dalkör. Karnagy: Nemes József. 7. Miskolczy dalegylet. Karnagy: Papp Dezső. 8. Nagy-Kőrösi dalárda. Karnagy: Hegedűs Endre. 10. Szegedi dalárda. Karnagy: Róth Endre. 11. Szegszárdi dalárda. Karnagy: Abaffy József. 12. Székely-Udvarhelyi dalegylet. 13. Szolnoki dalegylet. 14. Tordai dalkör. Karnagy: Fűzi Sándor. 15. Zombori kaszinőegyleti dalárda. Karnagy: Berger Antal.

A versenyző dalegyletek sorrendje sorsházás által történik s az előadás alkalmával minden fellépő egyet neve közölni fog a t. ez. közönséggel.

A versenyző dalegyletek az egyesülési lobogó alatt saját egyleti lobogóik mellett tartják az előadást.

Az összes dalegyletek által választandó jury tagjainak nevei az előadás napján fognak közölni.

Helyárak: Középpáholy 6 frt, alsó 5 frt, felső 4 frt. Emeleti erkélytűlés 2 frt 50 kr. Tamlásszék 2 frt. Alsó erkély 2 frt. Zártzsek mindenrendi 1 frt 50 kr. 2-od emel. zártzsek 1 frt, földszinti állólhely 60 kr, karzati ülőlhely 60 kr.

A következő napok sorrendje az „Emléklapba.”

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

Pályázat.

Két ösztöndíj egyenként 200 frt adatik oly a volt Szászföldről és első sorban a volt Szerdahelyszék és Ujgyházszék, vagy ezek főhelyeiről származó iparos ifjak részére, kik a mennyiben lehet, egy algyimnasiumot egy alrealkolát, vagy egy főnépiskolát, minden esetre pedig egy, a szász egyetem által fentartott ipar-iskolát is jó eredménnyel látogattak és végezték és magukat kötelezik, saját szakmájukban való gyakorlati és elméleti tovább képzettetésük céljából egy évet külföldön tölteni.

Ezek elnyerhetése iránti feltételek a fent elősoroltakon kívül:

a) Iskolai bizonyítványok bemutatása jó tanulás eredményéről.
b) Hivatalos bizonyítvány által kimutatása annak, hogy a pályázóknak a segélyezés szükséges.

Az ösztöndíjak fele részei azok engedélyezése után azonnal kifizettetnek, a másik fele részei hat hónappal később.

A segélyezett ifjak kötelesek az ösztöndíj második felerésze iránti kérelmekhez mellékelni, a tanusított munkásságról szóló bizonyítványt, és egy rövid jelentést arról, hogy idejüket mikép használták fel, hol dolgoztak és hogy az ipar terén minő tapasztalatokat szereztek.

Egy ilyeszerű jelentés elváratik a segélyezettől hazájába visszatérte után is.

A szabály szerint felszerelt pályázati kérelmek legkésőbb szeptember 15-éig ide beküldendőek lesznek.

Nagy-Szeben, 1880. augusztus 10.

A szász egyetem központi hivatala.

Könyvmű- és zenemű raktár.

Bárhol megjelent és bárki által hirdetett bel- és külföldi könyv és zenemű azonnal kapható vagy megrendelhető a leggyorsabban,

a plébánia épületben a piaci templommal szembe.

ZONGORA és HARMONIUM RAKTÁRA.

Iskolai könyvek ügyében!

Az új iskolai év közeledése alkalmával van szerencsém könyvkereskedésem összes t. tanféléi szíves figyelmébe ajánlani.

Törekvésem volt mindig az iskolai irodalom lehető teljes raktárát tartani készletben, hogy ezáltal az iskolák szükségletei gyorsan szerezhetőek legyenek, míg másfelől előny és költségkímélésben is részesülnek a nálam megrendelők azáltal, hogy nem kénytelenek távolról hoztatni meg szükségleteiket akkor, midőn azt közel ugyanazon az áron kaphatják meg.

Ily tényállás mellett szabadon reménylenem, hogy mindenki átlátva könyvkereskedésem előnyeit, bizalmával azáltal megtiszteli, hogy a szükségelt iskolai könyvek jegyzékét előre szíves lesz beküldeni, hogy időm legyen az iskolai év kezdetéig a talán meg nem levőket még megrendelni.

Nagyobb megrendeléseknél aránylag ingyen példányokkal is szolgálok, hogy a szegényebb sorsú tanulók kedvezményben részesülhessenek: ennélfogva a fentebbiekre annyival inkább bátorodom figyelmeztetni a t. tanár urakat.

Kolozsvárt, aug. havában 1880.

(329) 1—3 Demjén I., m. kir. egyetemi könyvtáros.

Gergely Ferencz

fűser-, gyógyanyag- és festék-üzlete.

Kolozsvárt, főter 20. szám a „TÖRÖK“-ház.

Ajánlja dúsán berendezett raktárát a legmérsékeltbb árak és pontos szolgálat biztosítása mellett.

finomított czukor, a legkedveltebb faj kávék, kásák, déli-gyümölcsök, mindennemű fűszerek, nizzai saláta-olajok, friss disznósir, legfinomabb gőzmalma-lisztek, naponta friss vaj, francia csokoládék, csukor-csemegék, bel- és külföldi borok, magyar- és francia-pezsgek angol rumok, theák, liqueurök; valódi amerikai-petroleum, ligroine, milly- és stearin-gyertyák, tisztított lámpaolaj és minden szükséges háztartási czikkek.

Egyetlen nagy raktár gyógyanyag-árak, technikai és gyógygyógyművek, legújabb kötőanyag-szerek, drainagok, Bougies & Catheder, orvosi műszerek bel- és külföldi gyógykülönlegességek és minden e szakmához tartozó szerekből a legújanyosabb árakon.

Külön berendezett dús raktár mindenféle száraz és olajba törött festékekből, ecsetek, firneiszok, belföldi és angol lakkok, bronz-festékek, arany- és ezüst-lapok.

Továbbá az általánosan kedvelt angol szobapadló olaj lakkfesték tetézzeserinti színben, 1 kiló 1 frt 40 kr., melyből 6 négyes motorra egy kiló elegendő, gyorsan szárad, fénye tartós és szép a festésre készen szolgáltatván ki, bárki által is könnyen felfesthető.

Gyári raktár és folyton friss készlet Kufsteini vízhatlan cement-mész- és perlmoosi portland cementből minden versenyt felülmúló olcsó árakon.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltek, — A legolcsóbb árak, mintaszerű, pontos, figyelmes és szolid szolgálat biztosítása mellett vagyok

(324) 3—10 alázatos tisztelettel GERGELY FERENCZ.

SÁRGA KRISTÓF

fehérnemű és vászon-raktára

Kolozsvárt,

(belközéputca, kisegítő alatt.)

Kül- és belföldi nagykereskedők és gyárosokkali egyenes összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n. érd. vevőimnek kezesség mellett, legutányosabb áron valódi árukkal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:

Férfi fehér-ingek, chiffon, creton és madepolan szövetből, sima, himzett és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól 3 frt 50 krig.

Férfi színes ingek, angol oxford, creton és madepolan szövetből 100 különböző mintára, jó színtartó 60 krtól 2 frt 60-ig.

Színes és fehér gyapjú alsó-ingek és nadrágok 70 krtól 5 frtig.

Férfi alsó nadrágok (gatyák) mindennemű szabásu, legjobb len- és pamut vászonból 70 krtól 2 frt 50-ig.

Férfi legújabb gallérok és kiegészítő 4 réti legjobb chiffon szövetből párja 40 kr.

Férfi színes szellő selyem, — len és pamut zsebkendők szegve 6 darab egy kötegben 60 krtól 7 frtig.

Valódi len fehér zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 frt 50 krtól 7 frtig.

Női ingek len és pamut vászonból, sima, himzett vagy redős 1 frtől 5 frtig.

Női háló réklík, 1 frtől 5 frtig, fők ötlük len és schiffon vászonból 40 krtól 80 krig.

Női alsó szoknyák és nadrágok 90 krtól 7 frtig.

Női piquet réklík, nadrágok és szoknyák, 1 frt 50 krtól 5 frtig.

Függöny-ecetek, gyapjú pamut takarók, paplanok, madráczok, mely utóbbiakból különösen nagy raktártartok.

Legújabb szerkezetű esernyők, 1 frt 40-től 15 frtig.

Fehér és színes harisnyák, gyapjú, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól 1 frt 50 krig.

Legújabb nyakkendők, posztó, szavabőr és glage kesztyűk, nadrágtartók, harisnya-kötők, órasínorok stb. legutányosabb árban.

Fehér és színes asztalnemű, mindenféle len és pamut vászon szín-tartó

creton, oxford és madepolan,

színes ingszövetek

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig, 100 különböző fajtájú chiffon, creton és madepolan fehér ingszövetek 80, 155, és 170 centiméter széles 22 krtól 70 krig,

sima, himzett és redős

len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 frtig. Len és chiffon himzett stráfok és betétek, kö-

lő, varró, himző pamutok és csadrák, újon szállított részére főkötők, réklík és takarók stb.

Továbbá elvállalok kiházasítás, vagy magán szükségére kívánt fehérneműk pontos elkészítését; kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem van fordítva.

Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjalossza, papírszeleten pontos mértéke beküldése mellett saját felelősségemre azonnal teljesítek, mely esetben árat és fajtáját meghatározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégítő, az érte fizetett összeget visszaszolgáltatom, vagy másokkal kívánatra kicserélem.

Legfőbb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt megtartani

alázatos szolgálja

Sárga Kristóf.

Kitüntetve a párisi, bécsi, szegedi,

Ferenczi Ignác

elsőnek elősmert és legnagyobb

czipő-üzlete.

Főter 26 sz. Dr. Hincz György gyógyszer-tára mellett.

kecskeméti, sz.-fehérvári, és deési kiállításokon.

Urak, nők és gyermekek részére kiváló saját készítményeim; versenyképesek bármely világvárosával csinoság és tartósság

tekintetében, mire a n. é. közönség figyelmét felhiva,

tisztelettel Ferenczi Ignác,

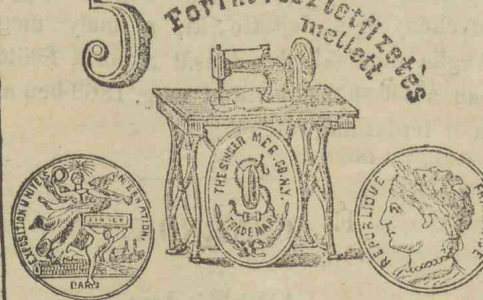
(24)

3—*

AZ EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK

LEJÓBBAK A VILÁGON

5 Forint részletfizetés mellett

NEW-YORKI SINGER TÁRSASÁG TÖL.

MINDEN EGYES GÉP A

ÉTEVI TELJES JÓTÁLLÁS EZEN GÉPRŐL JELETT VISEL

Vezérügynökség Neidlinger G.

(281) Kolozsvárt, Bel-Közép u. 5. sz. 19—54

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvárt.

Pályázati hirdetmény.

Az 1880/1-dik évi tanévben a megyesi gazdasági iskolában évi 120 frt ösztöndíjjal egybekötött hat hely betöltendő.

Az egész tanfolyam tartamára ezen ösztöndíjra igényt tarthatnak oly tanulók, kik:

1-ször a történelmi Királyföldhöz tartozó valamely községben születettek és a megyesi gazdasági iskolába felvételnek.

2-szor, kik feddhetlen magaviseletüket okmányilag igazolják.

3-szor, kik hasonló minősítvány mellett leginkább segélyre szorultak.

Az adományozott ösztöndíjnak élvezhetésére a gazdasági iskola igazgatójának az iránti bizonyítványa szükséges, hogy az ösztöndíjas tanulmányait jó sikerrel folytatja, míg ellenben annak nem teljesítése esetén az ösztöndíj attól megvonatik.

Az ösztöndíjak adományozása, a szükséges képzettség előfeltétele mellett, vallás- és nemzetiség különbség tekintetbe vétele nélkül történik.

A megkívántató okmányokkal felszerelt folyamodványok legkésőbb folyó évi szeptember hava 11-éig ide beadandók.

Nagy-Szeben, 1880. augusztus 9.

A szász egyetem központi hivatala.

(327)

3—3

Biztosan hat a „tyukszem és sümöles ellen“ a Konecz Ármin, gyógyszerész által készített „TYUKSZEM ES SÜMÖLCS IRTÓ-SZER“, mely minden égető, vagy étető szertől ment és fájdalom nélkül gyógyít. Ára 1 tíveggel 60 kr. Bárhova bérmentve. Sz.-Udvarhelyről 1 frt. Hatásáért kezkeskedem!

Konecz András,

gyógyszerész.

Kapható: Kolozsvár minden gyógyszerertárába, és a vidék nagyobb gyógyszerertáráiban.

Allenberg Lázár

tanakozó-, közvetítő-, bizományi intézetben

Kolozsvárt,

Kerestetnek:

Találtnak:

Egy 200 holdas jószágot megvásárolni.
Egy 2 holdas terménytelen földet, bármilyen messze lehet, de csak a kolozsvári határon és ut mellett.
Ócska jó butorok.
Egy jó ócska zongorát.
Nevelő, ki tudjon magyarul, németül és zsidóul.
Egy jó használt Wertheimer cassát.
Egy lakkáz, nagy udvarral, boltal a külvárosban.

Egy ház boltal, a belvárosban, eladó.
Többféle szállások kiadók.
Egy nagy bolt a nagy piacon kiadó.
Gazdatisztek, ispánok, házmesterek, dajkák, szobaleányok és szolgálók.
Jó borok.
Mindennemű új gabonás, lisztes és szalma-zsákok eladók; ugyisintén zsákok különben kaphatók Allenberg Lázárnál.
Egy jó boros pince kiadó.
Pénz váltóra és intabulatióra.
Jóságok haszonbérbe kiadók.

Tisztelettel kérem a t. cz. közönséget, iparos, háztulajdonos, földbirtokos és bérlő urakat, hogy minden ügyben, ugymint: haszonbér, pénzkölcsön, kiadó lakás, eselőd- és munkások szerzése, cserék, eladás és vevések stb.-ben irodámat megkeresni szíveskedjenek. (Hiduteza Ákonecz-ház.) (333) 1—*

Városi sörházban

mindig friss sör, kitűnő borok és ételek, pontos szolgálat mellett kaphatók.

Az idény alatt Pongrácz Lajos zenekara működik.

Halász Sándor.

(334)

1—

A GEGENBAUER J. C.

leánynevelő-intézetben

a következő tanév f. év sept. 6-án veszi kezdetét.

(320.)

2—2